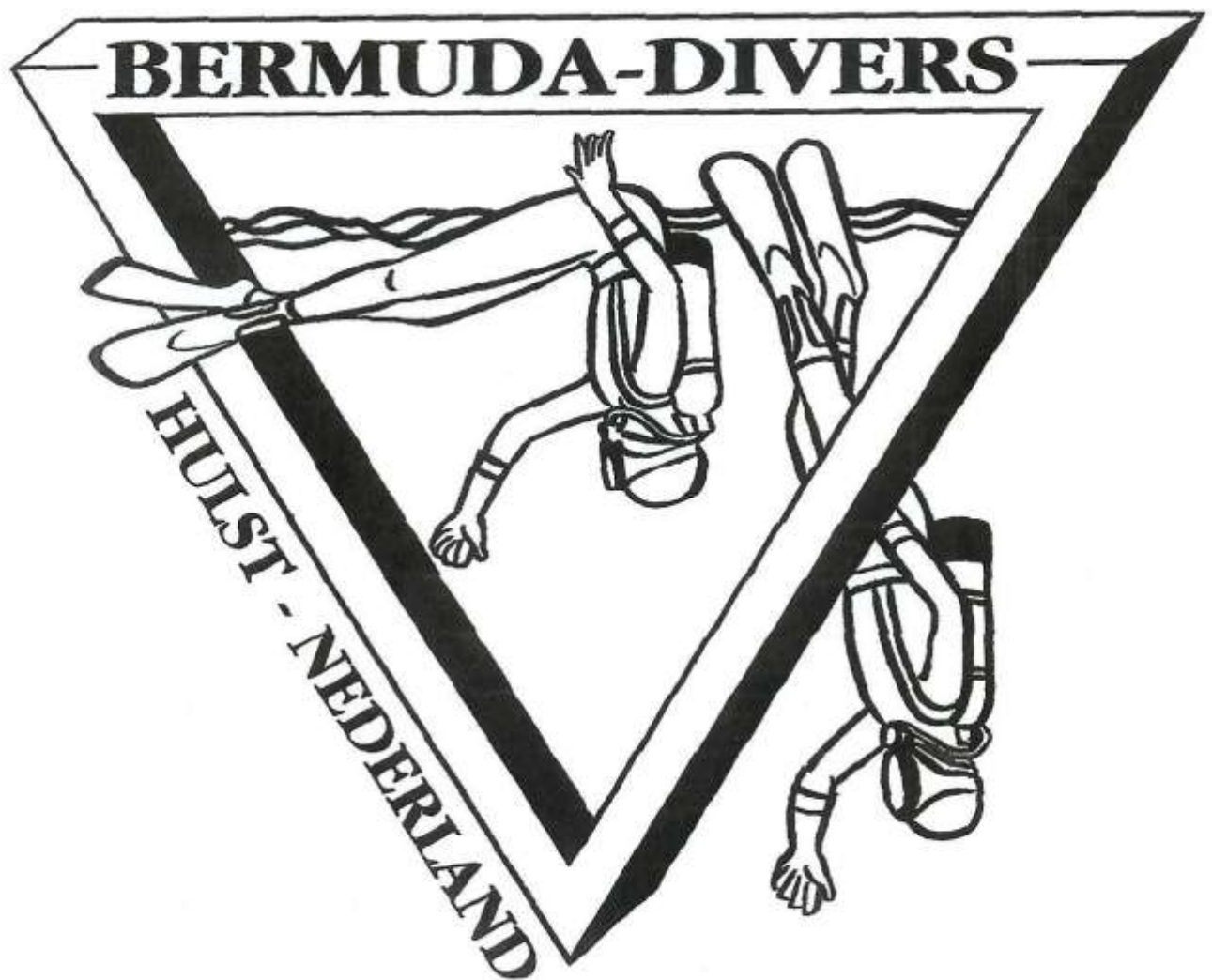

BUDDY

**April – Mei – Juni
2009**

Feestje te vieren?

Kom eens langs bij Reynaertland!

Voor het kinderfeestje van uw zoon of dochter hebben we diverse leuke feestarrangementjes, mogelijk met of zonder zwemmen.

En onze grote feestzaal is perfect voor uw bedrijfs- of familiefeest.

Interesse, neem vrijblijvend contact met ons op via telefoonnummer 0114 - 312898, of mail naar horeca@reynaertland.nl

Kreekzoom 2 • 4561 GX Hulst
Tel.: 0031(0)114-312898 • Fax: 0031(0)114-317508

BUDDY is een uitgave van
Duikvereniging Bermuda Divers.
Verantwoordelijke uitgever: het bestuur van de Bermuda Divers.

De “**BUDDY**” verschijnt vier maal per kalenderjaar.

Alle reacties, artikels, opmerkingen en aanvullingen worden gaarne tegemoet gezien op het redactie adres:

Tom Versprille   E-mail: tomverspri@zeelandnet.nl
Aswin Stockman   E-mail: alexiaswin@zeelandnet.nl

Inzendingen voor de volgende Buddy niet later dan **30 juni 2009**

Bestuur Bermuda Divers:

Voorzitter:	Ronald Niemeijer
Secretaris:	Paul Cuelenaere
Penningmeester:	Eric van Driessche
Bestuurslid:	Marc Boon
Bestuurslid:	Johnny Hooft
Ereleden:	Kees van Deijk Werner Volleman
Instructor-trainers (docenten):	Frits Coenen Eric van Driessche
2* instructeurs:	Herman de Booij Ton van Eekelen Johnny Hooft Gyno Kouijzer Ronald Niemeijer Werner Volleman
Materiaalcommissie:	Herman de Booij Willy Menu
Evenementencommissie:	Ineke Volleman Sheila van Dierendonck
Opleidingscoördinator	Eric van Driessche
Redactie Buddy:	Aswin Stockman Tom Versprille

Bankrekeningnummer: RABOBANK   32.26.04.036 t.n.v. Bermuda Divers
IBAN: NL58RABO0322604036
Swift of BIC-code: RABONL2U

Gsm nr. van duikclub ALLEEN IN NOODGEVALLEN : 06- 22 07 64 90

Correspondentieadres Bermuda Divers: Postbus 160, 4560 AD Hulst

Ledenlijst Bermuda Divers Hulst

wo-15-apr-2009

Vv.	Achtern.	Voorn.	Adres	Postc.	Woonpl.	Telefoonnr.	D-bvt	I-bvt	GSM	E-mail
1 van den	Abbeele	Doninique	Ing. Lelystraat 13	4561 MH	Hulst		2*D		06-13 04 56 07	domikids@zeelandnet.nl
2	Bertram	Frank	Inghelosenberghe 2	4564 DH	St. Jansteen	0114-31 95 79	3*D			frank.bertram@zeelandnet.nl
3 de	Booij	Herman	Walsoordensestraat 36	4588 KD	Walsoorden	0114-68 26 59	4*D	2SIN	06-54 90 02 82	H.de.Booij@kpnplanet.nl
4 de	Booij	Lilian	Walsoordensestraat 36	4588 KD	Walsoorden	0114-68 26 59	2*D		06-54 90 02 82	lilianebooij@hotmail.com
5	Boon	Marc	Leharsstraat 37	4561 VG	Hulst	0114-31 17 02	2*D		06-44 33 28 57	mapboon@zeelandnet.nl
6 van	Britsom	Marc	Vosakkerslaan 68	B-9200	Grembergen		3sDn		00-32 4 75 98 12 30	marc.vanbritsom@gmail.com
7 van	Britsom	Nicky	Vosakkerslaan 68	B-9200	Grembergen				00-32 4 78 82 62 95	nicky_1065@hotmail.com
8 de	Brujin	Martijn	Montgomerysingel 4	4578 EX	Kloosterzande	0114-63 09 53	2*D		06-10 93 80 21	hon2-14bruin@zonnet.nl
9	Coenen	Frits	Leeghwaterstraat 66	4561 MB	Hulst	0114-31 42 45	4*D	InsTr	06-55 75 87 27	fridacna@zeelandnet.nl
10	Cuelenaere	Paul	Tuinstraat 6	4634 VR	Woensdrecht	0164-61 25 12	3*D		06-21 51 24 57	cuelenaere@hotmail.com
11 van	Damme	Kim	Plevierstraat 6	4585 AK	Hengstdijk	0114-68 21 18	2sDn			Kimvandamme@zeelandnet.nl
12 van	Dierendonck	Sheila	Wilheiminstraat 14	4581 AS	Vogelwaard		4*D	InsTr	06-12 69 35 79	Shemeka@zeelandnet.nl
13 van	Driessche	Eric	Grimbeerplein 34	4588 BM	Nieuw Namen	0114-34 54 96	4*D		06-53 73 86 18	edriessche@zeelandnet.nl
14 van	Eekelen	Ton	Zoutestraat 32	4561 XB	Hulst	0114-68 61 71	3*D	2SIN	06-29 04 77 28	tonvaneekelen@gmail.com
15	Geensen	Amadeé	Reygerskreek 26	4585 AP	Hengstdijk	0114-68 29 92	3*D		06-40 02 78 18	aggeensen@zeelandnet.nl
16	Goossens	Urbain	Molenstraat 49	B-9130	Kieldrecht	00-32-37 73 59 95 3*D	3*D			Urbain.goossens@telenet.be
17	Groenendaal	Fiona	Bartolomeus Diazstraat 18	4562 AP	Hulst	0114-37 05 10	1sDn		06-21 27 79 85	Milnaam@zeelandnet.nl
18	Hemelaar	Marc	De Stropersstraat 40	B-9190	Stekene	00-32 37 70 63 94 3sDn	3sDn			marchemelaar@skynet.be
19	Hoof	Johnny	Bareel 2	B-9170	De Klinge Waas	00-32 32 96 62 18 4*D	4*D	2SIN	00-32 4 77 24 57 61	johnny.hoof@telenet.be
20	Hopmans	Annet	Biezenstraat 7	4703 SM	Roosendaal	0165-54 15 59	2*D			hopmans-struif@kpnplanet.nl
21	Hopmans	Piet	Biezenstraat 7	4704 SM	Roosendaal	0165-54 15 59	3*D			hopmans-struif@kpnplanet.nl
22	Ijzermans	Jacco	Driewegenstraat 5	4536 HJ	Terneuzen	0115-56 13 23	2*D			bdeblaaij@wanadoo.nl
23 de	Jong	Erwin	Dullaertsstraat 106	4561 KD	Hulst		1*D		06-41 19 03 55	diving64@zeelandnet.nl
24	Josten - de Dobbelaere	Marie-Thérèse	Livingstonesstraat 122	4562 BC	Hulst				06-22635938	josten@zeelandnet.nl
25	Kips	Anniek	Zoutestraat 36B	4561 XB	Hulst	0114-63 52 70	1sDn		06-28 21 22 99	a_kips@yahoo.com
26	Kouijzer	Gyno	J.F. Kennedysingel 3b	4587 AL	Kloosterzande	0114-68 32 37	3*D	2SIN		akouijzer@zeelandnet.nl

Ledenlijst Bermuda Divers Hulst

wo-15-apr-2009

Vv.	Achtern.	Voorn.	Adres	Postc.	Woonpl.	Telefoonnr.	D-bvt	I-bvt	GSM	E-mail
27	Laermans	Mireille	Rodehoekstraat 13	B-9190	Stekene (Klein Sinaal)	00-32 93 46 535	2*D		00-32 47 88 02 82 9	JoVerbraecken@pandora.be
28	Mast	Kees	Tuinderstraat 14	4576 CE	Koewacht	0114-36 15 15	1*D			info@masterfarm.nl
29	Mast	Melody	Tuinderstraat 14	4576 CE	Koewacht	0114-36 15 15	1*D			melodymast@masterfarm.nl
30	Menu	Jeffrey	Walsoordensestraat 16	4588 KC	Walsoorden	0114-682973	2sDn			willymenu@zeelandnet.nl
31	Menu	William	Walsoordensestraat 16	4588 KC	Walsoorden	0114-68 29 73	4*D			willymenu@zeelandnet.nl
32	Menu	Willy	Walsoordensestraat 16	4588 KC	Walsoorden	0114-68 29 73	4*D			willymenu@zeelandnet.nl
33	Mertens	Marc	Kruispad 24	4576 BW	Koewacht	0114-67 15 13	1*D		06-20 13 86 58	willymenu@zeelandnet.nl
34	Mertens	Paul	Rodekruislaan 1222 A	1111 XB	Diemen		1*D		06-33 91 88 58	milmetens@gmail.com
35	Mols	Diederik	J.P. Coenlaan 3	4562 AJ	Hulst	0114-32 01 94	4*D			dorstlessen@hotmail.com
36	Mols	Liane	J.P. Coenlaan 3	4562 AJ	Hulst	0114-32 01 94	2sDn			d@molsweb.demon.nl
37	Neve	Frank	Spoorwaterstraat 16	4561 ZG	Hulst		4*D		06-23 74 90 63	liane@molsweb.demon.nl
38	Niemeijer	Ellen	Händelstraat 29	4561 VM	Hulst	0114-31 15 85	1*D		06-19 83 44 56	freve@zeelandnet.nl
39	Niemeijer	Michael	Händelstraat 29	4561 VM	Hulst	0114-31 15 85	1*D		06-14 82 72 84	ellenniemeijer@tiscali.nl
40	Niemeijer	Ronald	Händelstraat 29	4561 VM	Hulst	0114-31 15 85	3*D	2SIN	06-20 13 31 48	michie@tiscali.nl
41	Nilsson	Peter	Leeghwaterstraat 52	4561 MB	Hulst	0114-31 52 01	OW		06-30 08 50 87	ronaldniemeijer@tiscali.nl
42	Oldenbeuving	Bert	Zoutestraat 176 a	4561 TC	Hulst	0114-311490				Peter.nilsson@orange.nl
43	Oosterhof	Cor	Burg. de Boerstraat 6	4551 SW	Sas van Gent	0115-45 38 73	4*D			bertoldenbeuving@xs4all.nl
44	Pelleman	Robin	Hellestraat 82	B-9190	Stekene	+32 478241117				coosterhof@zeelandnet.nl
45	Secrève	Rob	Anjerstraat 30	4587 AR	Kloosterzande	0114-68 30 47	1*D		06-41 18 67 99	Edwin.pelleman@hotmail.com
46	Spaenhoven	Nicky	Dullaertstraat 106	4561 KD	Hulst					robsecrève@zeelandnet.nl
47	Sprenkels	Marcel	Korenbloem 9	4561 TH	Hulst	0114-31 38 32	3sDN			diving64@zeelandnet.nl
48	Stockman	Aswin	Piet Heinstraat 13	4587 EK	Kloosterzande	0114-68 12 55	3sDN		06-55 34 68 08	marcel_sprenkels@yahoo.com
49	Verbraecken	Jo	Rodehoekstraat 13	B-9190	Stekene (Klein Sinaal)	00-32 93 46 535	2*D		00-32 47 88 02 82 9	alexiaswin@zeelandnet.nl
50	Verbunt	Xander	Abdaalseweg 20	4561 GG	Hulst	06-24653544				JoVerbraecken@pandora.be
51	Verschuieren	Willem	Slijn Streuvelsstraat 20	4561 NR	Hulst	0114-31 26 48	2*D			leoverbunsti@planet.nl
52	Versprille	Tom	Zeedorp 3	4589 KX	Ossenisse	0114-72 01 86	3sDN		06-11 95 83 74	ver@revynaert.nl
53	Versprille	Wim	Liniestraat 105	4561 ZT	Hulst		1*D		06-50 27 75 76	tomversprille@zeelandnet.nl
54	Volleman	Ineke	Kievitstraat 8	4561 KK	Hulst	0114-31 46 47	2*D			wpv64@freeler.nl
55	Volleman	Werner	Kievitstraat 8	4561 KK	Hulst	0114-31 46 47	4*D	2SIN		volleman@hotmail.com
56 van	Voren	Kayleigh	Wilheminastraat 14	4581 AS	Vogelwaard		1*D		06-12 69 35 79	wvolleman@zeelandnet.nl
57	Vrebac	Davor	Iepenlaan 40	4537 TC	Terneuzen	0115-53 11 21	2*D			shemeka@zeelandnet.nl

Verwennerij!!

Het zwembadseizoen is weer afgesloten, tijd dus om over te gaan op het echte werk. Duiken in de Oosterschelde, Grevelingen of misschien wel Verweggistan. Geen tegeltjes meer op de bodem, chloorwater of een lekker verwarmde omkleedruimte. Wel een bodem waar veel is te zien, zout of brak water en omkleden op de parking. Op de foto's is zien dat we als onderwatersporters in Zeeland worden verwend, waar we nog niet zo lang geleden langs smalle en soms glibberige paadjes in het water moesten zien te geraken zijn nu steigers en trappen tot in het water aangelegd. Pure verwennerij dus, en dit op verschillende plaatsen aan de Oosterschelde en de Grevelingen.

Wat kan ons als Bermuda Divers nu nog tegenhouden om er een goed buitenseizoen van te maken? Het weer?, de temperatuur van het water?, vroeg opstaan op zondagmorgen?, een uurtje in de auto? Ha, ha, een beetje liefhebber van de onderwatersport is niet bang van een buitje regen, een beetje kou, even de wekker wat vroeger zetten en een ritje in de auto.

Aan iedereen een gezond, veilig en goed duikseizoen gewenst en voor diegenen die nog een vakantie in het vooruitzicht hebben een prettige (duik)vakantie gewenst.

De redactie.

DUIKSHOP
„OKTOPUSSY“

Frans en Rachel Meijaard

Wilhelminastraat 43, WEMELDINGE

Telefoon/Fax 0113-622260
vanuit België: 0031113-622260

Het beste adres voor:

Scubapro
Spiro Techniek
Maraa
Suunto
Sea & Sea
Uwater
Ikelle

FLESVULLINGEN - FLESKEURINGEN
AUTOMATENSERVICE
VAKKUNDIGE ADVIEZEN

(Wij zijn de gehele week geopend,
behalve woensdag)

Café de Schelde

HET GEZELLIGSTE CAFÉ VOOR
„APRÈS-PLONGÉE“

Diverse Belgische bieren

Duik in een nieuwe wereld

en neem even tijd voor jezelf

Voetverzorging bij u aan huis
Medische pedicure
Voetreflexologie
Aromatherapie

BIANCA PAUWELS
De Stroopersstraat 40
9190 STEKENE (B)
Tel. 03 - 7706394

Uit omgeving Belfast

Knoert van Ierse mossel

YERSEKE - Een 'knoert' van een mossel. Deze werd door inkoper Piet Nelis van Triton aangetroffen in een partij mosselen uit de buurt van Belfast (Ierland). De 'turbomossel' heeft een lengte van 110 millimeter en een versgewicht van 243 gram. Na een rekensommetje van veilingmeester Nico van Zantvoort komt dat er op neer dat er van deze 'soort' slechts vier stuks in een kilo zouden zitten! Ter vergelijking, de 'kleinere' mossel, die ernaast afgebeeld staat, (een Zeeuwse Goudmerk van 68 millimeter) bracht op dezelfde weegschaal 'maar' 23,1 gram versgewicht op, met andere woorden 43 stuks in een kilo. Waarschijnlijk is het zwarte Ierse schelpdier zo'n 12 jaar oud. Volgens biologen van de Roem betreft het een Paardenmossel (*Modiolus modiolus*), geen *Mytilus*-soort, die in de Atlantische Oceaan huist. De mossel verblijft nu in de hatchery van Roem van Yerseke: het 'gemeenschappelijk' aquarium.

In de vorm van visvellen

Marijke Minneboo showt tweede huid

STELLENDAM - Het heden en verleden van mijn tweede huid. Onder deze titel presenteerde Marijke Minneboo-Verburg tijdens de nieuwjaarsreceptie van UFA in Stellendam een sculptuur van haarzelf op basis van ruwe haaien- en roggenvellen. De Zeeuwse studente aan de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten in het Belgische Sint-Niklaas verdiepte zich in het 'Cradle to Cradle' principe (C2C). Met medewerking van bijna 30 schippers in de zuid verzamelde ze een groot aantal vishuiden die met behulp van echtgenoot Lex Minneboo, voormalig schipper-eigenaar KG 2, werden geprepareerd. Als basis voor het raamwerk diende pitriet dat random haar eigen lichaam werd opgedroogd, en waarop vervolgens de haaien- en roggenvellen werden vastgenaaid. Een deskundige jury beoordeelde het vishuidenproject als 'vernieuwend, van hoge en bijzondere kwaliteit en een juweel naar buiten toe'.

DUIKALENDER 2009

De duikkalender voor het nieuwe seizoen.
De eerste duik is gepland op 29-3 -2009.

Meld je op tijd aan.

Voor de vrijdagduiken op dinsdagavond tussen 18.00 en 20.00 uur.

Voor de weekend duiken op donderdagavond tussen 18.00 en 20.00 uur.

Je kunt je natuurlijk ook altijd aanmelden via email !!!

(Let op: Er zijn mensen die vroeg uit bed moeten ,dus niet meer om 22.00 uur bellen s.v.p.)

Als je op een trainingsavond een "Fun-duik" wilt maken moet je zelf voor een buddy zorgen, meld je wel aan bij de duikleider.

Ook als je wilt trainen is het plezierig als je zelf voor een buddy kunt zorgen, dit is NIET verplicht maar maakt het voor de duikleiders een stuk gemakkelijker en scheelt een hoop werk en geregel.

Alvast bedankt voor jullie medewerking.

LET OP je brevet bevoegdheden !! (met of zonder de club)

Zorg voor een geldige Medische keuring, en ook de de NOB pas, anders is het NIET duiken.

DUIKLEIDERS LET OP: ZUURSTOF- EN EHBDO koffers staan bij de materialen commissie !!!!!!!

Namens de duikleiders leuke en vooral veilige duiken toegewenst, en succes voor diegenen die modules af willen leggen.

Nr	Dag	Datum	Verz.	Te water	Getijde	Duiktype	Duikplaats	Contact Persoon	Opmerking
1	zon	29-mrt	11,00	11,50	12,15 Laag	Stroom	Goese Sas		2*
2	zon	5-apr	9,00	9,30	13,1 Hoog	Fun	Oesterdam	Cor Oosterhof 0115-453873	1*
3	Maan 2e Paasd	13-apr	11,30	12,15	12,50 Laag	Stroom	Wemeldinge Punt		2*
4	zon	19-apr	9,00	9,55	11,35 Hoog	Stroom	Zeelandbrug		2*
5	Vrij	24-apr	21,15	21,30	N.v.t	Bermuda Dive Cup	Hulst Reynaertland		Laatste zwembad training
6	Zon	26-apr	9,45	10,35	11,05 Laag	Stroom	Strijeham		1*
7	Vrij	1-mei	19,30	20,00	21,30 Hoog	Training	Oesterdam	Marc Hemelaar 0032-37706394	Aspirant
8	Zon	3-mei	9,30	10,00	11,30 Hoog	Training	Oesterdam	Paul Cuelenare 06-21512457	Aspirant
9	Vrij	8-mei	19,30	20,00	16,28 Hoog	Training	Oesterdam	Martijn de Bruijn 06-10938021	Aspirant
10	Zon	10-mei	10,00	10,45	11,10 Laag	Stroom	Goese Sas		2* Moederdag
11	Vrij	15-mei	19,30	20,00	20,15 Hoog	Training	Oesterdam	Eric van Driessche 0114-345496	Aspirant
12	Zon	17-mei	9,30	10,00	n.v.t	Fun	Langeweg Den Osse	Ineke Volleman 0114-314647	Zomersnert Aspiranten
13	Don	21-mei	11,30	12,25	14,05 Hoog	Stroom	Zeelandbrug	Lilian de Booij 0114-682659	2*
14	Zon	24-mei	8,40	9,30	9,55 Laag	Stroom	Goese Sas	Frank Neve 06-23749063	2*
15	Vrij	29-mei	19,30	20,00	20,30 Hoog	Training	Oesterdam	Davor Vrebac 0115-531121	Aspiranten
16	Maan	1-jun	9,30	10,00	11,00 Hoog	Training	Oesterdam		Aspiranten 2e Pinksterdag
17	Vrij	5-jun	19,30	20,00	21,10 Laag	Training	Oesterdam	Martijn de Bruijn 06-10938021	Aspiranten
18	Vrij	5-jun	21,30	22,00	21,10 Laag	Nacht	Oesterdam	Eric van Driessche 0114-345496	2*
19	Zon	7-jun	9,00	9,40	10,15 Laag	Stroom	Wemeldinge Tetjes	Cor Oosterhof 0115-453873	2*
20	Vrij	12-jun	19,30	20,00	n.v.t	Training	Langeweg Den Osse	Aswin Stockman 0114-681255	Aspirant
21	Vrij	12-jun	21,30	22,00	n.v.t	Nacht	Langeweg Den Osse	Davor Vrebac 0115-531121	2*
22	Zon	14-jun	9,30	10,00	8,35 Hoog	Training	Oesterdam	Paul Cuelenare 06-21512457	Aspiranten
23	Zat	20-jun			n.v.t		Den Osse ??		Aspiranten Calamiteitendag
24	Zat	20-jun			n.v.t		Den Osse ??		Aspiranten
25	Vrij	26-jun	19,30	20,00		Training	Oesterdam	Marc Hemelaar 0032-37706394	Aspiranten
26	Zon	28-jun	9,00	9,30	n.v.t	Training	Putje van Ekeren	Diederik Mols 0114-320194	Aspiranten
27	Vrij	3-jul	19,30	20,00	n.v.t	Fun	Langeweg Den Osse	Willy Menu 0114-682973	Aspiranten Kampeerweekend
28	Vrij	3-jul	21,30	22,00	n.v.t	Nacht	Langeweg Den Osse	Ineke Volleman 0114-314647	Aspiranten Kampeerweekend
29	Zat	4-jul	10,30	11,00	n.v.t	Fun	Den Osse Haven	Lilian de Booij 06-54900282	Aspiranten Kampeerweekend
30	Zon	5-jul			n.v.t	Fun	Dolfijntje Scharendijke	Marc van Britsom 0032-475981230	Aspiranten Kampeerweekend

Nr	Dag	Datum	Verz.	Te water	Getijde	Duiktype	Duikplaats	Contact Persoon	Opmerking
31	Vrij	10-jul	19,30	20,00		Fun	Oesterdam	Herman de Booij 06-54900282	Aspiranten
32	Zon	12-jul	9,30	10,00		Fun	Oesterdam	Werner Volleman 0114-314647	Aspiranten
33	Vrij	17-jul	19,30	20,00	n.v.t	Fun	Scharendijke haven	Aswin Stockman 0114-681255	2*
34	Vrij	17-jul	21,30	22,00	n.v.t	Nacht	Scharendijke haven		2*
35	Zon	19-jul	11,15	12,40	13,45 Hoog	Stroom	Schelphoek Le jardin		2*
36	Vrij	24-jul	19,30	20,00	18,38 Hoog	Fun	Oesterdam	Frits Coenen 0114-314245	Aspiranten
37	Zon	26-jul	12,15	13,05	13,40 Laag	Stroom	Wemeldinge La Linda		2*
38	Vrij	31-jul	19,30	20,00	17,55 Laag	Fun	Oesterdam		Aspiranten
39							2 tm 23 augustus bouwvak vakantie duiken via forum www.bermuda-divers.nl		
40	Vrij	28-aug	19,30	20,00	22,15 Hoog	Fun	Oesterdam		Aspirant
41	Zon	30-aug	10,15	11,05	12,15 Hoog	Stroom	Plompe Toren		2*
42	Vrij	4-sep	19,30	20,00	22,50 Laag	Fun	Oesterdam		Aspirant
43	Zon	6-sep	9,30	10,00	11,20 Laag	Fun	Oesterdam		Aspirant
44	Vrij	11-sep	19,30	20,00	n.v.t	Fun	Dreischor Gemaal		Aspirant
45	Zon	13-sep	9,00	9,45	10,15 Hoog	Stroom	Le jardin du Werner	Frank Neve 06-23749063	2*
46	Vrij	18-sep	21,15	21,30	n.v.t	Training	Hulst Reynaertland		Allemaal
47	Zat	19-sep			n.v.t		Buiten Zeeland duik	Sheila / Ineke	Uitnodiging volgt
48	Zon	27-sep	8,40	9,25	9,40 Hoog	Stroom	Wemeldinge punt	Cor Oosterhof 0115-453873	2*
49	Zon	4-okt	8,20	9,10	10,20 Laag	Stroom	Zuidbout	Werner Volleman 0114-314647	2*
50	Zon	11-okt	9,30	10,00	8,55 Hoog	Fun	Oesterdam	Frits Coenen 0114-314245	Aspirant
51	Zon	18-okt	8,50	9,40	10,05 Laag	Stroom	Goese Sas	Willy Menu 0114-682973	2*
52	Zon	25-okt	11,30	12,30	13,4 Laag	Stroom	Lokkersnol Levensstrijd	Herman de Booij 06-54900282	2*
53	Don	31-dec			n.v.t	Fun	Putje van Eekeren	Cor/Frank Wim	Oudejaars duik

Kikvorsmannen zien *Abraham*

**MANNEN MET DE BESTE CONDITIE”
VAN ALLE NEDERLANDSE MILITAIREN.”**

Dit jaar bestaan de kikvorsmannen van het Korps Mariniers 50 jaar. Op 8 juli zal daarbij worden stilgestaan tijdens een reünie bij de Oude Rijkswerf in Den Helder. De commandant van het Eerste Mariniersbataljon (1Marnsbat), Intkolmarns Frank van Sprang en de commandant MSO hebben de organisatie in handen. De reünie is tevens een keerpunt, want de tot dan toe bekende eenheid Amfibisch Verkenningpeloton zal ophouden te bestaan en plaats maken voor een totaal nieuwe opzet waarin deze eenheid opgaat in de Maritieme Speciale Operaties Compagnie (MSO).

HET WORDT ANDERS

Omdat de (internationale) operaties van het Korps steeds meer *land based* worden uitgevoerd, voelde men zich genoodzaakt de organisatie aan te passen en zullen deze meer het karakter van Special Forces krijgen. Om dit te bereiken zullen Mountain Leaders (ML) en kikvorsmannen in één eenheid worden ondergebracht waardoor deze zowel op het land als amfibisch kan worden ingezet. Een eerste aanzet is al gegeven want momenteel bestaat de MSO uit twee pelotons kikkers en een peloton ML-ers. Mogelijk gaat de oude naam ook verdwijnen en zal deze als Squadron gaan opereren. Ook de samenwerking met het Britse RMC zal weer meer aandacht gaan krijgen. In algemene zin is deze de laatste jaren wat verwaterd omdat beide korpsen voor internationale operaties op verschillende locaties werden ingezet. Voor een aantal zaken is de samenwerking wel behouden gebleven

zoals de aanschaf van materieel, wat onlangs het geval was bij de gezamenlijke aanschaf van de Viking en communicatieapparatuur.

Voor de MSO is het zaak dat vooral de samenwerking met de Britse Special Boat Service (SBS) nader wordt aangehaald. Sinds 2005 ondersteunt de MSO overigens ook de uitzendingen van het Korps Commando Troepen (KCT) in Afghanistan. Ook met deze eenheid zal in de toekomst nauwer worden samengewerkt in het verband van Nederlandse SF.

REÜNIE

De reünie, die op 8 juli in de "Ducdalf" op de Oude Rijkswerf zal worden gehouden, zal een ontspannen karakter krijgen. Na een ontvangst waarin uitleg zal worden gegeven over de toekomst, zal het een feest van herkenning worden waarvoor de organisatoren tussen de 150 en 200 mariniers verwachten. Naast een braderie- of marktplaatsachtige sfeer zullen er stands worden opgebouwd met het moderne in gebruik zijnde (kikker)materiaal en *hebbedingetjes*. Daarnaast zal er een rijk geïllustreerd boek verschijnen waarin commandanten uit de afgelopen vijftig jaar hun zegje zullen doen. Verder is men voornemens om bij voldoende inzendingen, een hoofdstuk aan anekdotes te wijden. Mocht u een goede hebben dan kunt u deze per E-mail sturen aan de webmaster van de website www.kikvorsman.nl

KORTE TERUGBLIK

Alweer een halve eeuw geleden werden de kikvorsmannen bij het Korps Mariniers geïntroduceerd. Dat wil niet zeggen dat er daarvoor niet gedoken werd bij de marine. De eerste bekende duikoperaties dateren al van 1900 en waren tot aan het eind van

de jaren vijftig voornamelijk een vlootaangelegenheid. De toenmalige luitenant-kolonel der mariniers A.M. Luijk nam als hoofd operaties toen het beslot om de kikvorsman bij het Korps te introduceren omdat er een belangrijke schakel bij de amfibisch landing ontbrak: de onderwaterverkenning van z naar land. Zo'n verkenning kon zowel strategisch als tactisch zijn. Kapitein Rudolphie (de latere korpscommandant) en eerste-luitenant Peters werden naar Frankrijk gestuurd voor het volgen van een instructie cursus voor kikvorsman. Zij stonden aan de wieg van de kikkeropleiding bij het Korps en werden daarbij aanvankelijk geassisteerd door ervaren kwartiermeesters met een duikbrevet die nieuwkomers met enige argwaan bekeken. Wat aanvankelijk primitief begon is inmiddels uitgegroeid tot een professionele organisatie die als Amfibisch Verkenningpeloton wereldwijd opereert en daarvoor internationaal zeer veel waardering ontvangt.

LEKKE PAKKEN

Aanvankelijk werd er geoefend vanaf de woonboot *Castor*, gevolgd door het uit 1910 daterende mijnenvegerwerk *Medusa* en de in 1926 in dienst gestelde kanonboot *Soemba*, die samen met de *Floris* tijdens WOII heldendaden had verricht. Uiteindelijk werd het botel *Thetis* voor de kikkeropleiding gebouwd dat aanvankelijk, even haar voorgangers, Den Oever als thuishaven had. In de loop der tijd is de *Thetis* overgebracht naar Helderse Marinehaven waar het tot op de dag van vandaag nog steeds als zodanig in gebruik is. De aanvankelijke duikuitrusting stelde niet veel voor. De van de vloot geleende Dunlop pakken waren regelmatig lek en de duiklong bestond uit een rubberen zak, die met de handdosering moe worden opgeblazen en dat mocht weer niet te vandaag omdat anders de long als zwemvest zou fungeren en je dus naar boven kwam. Verder bestond de uitrusting uit twee flesjes gevuld met halve medische zuurstof en een *comeback bottle* als reserve. De eerste oefening tijdens de opleiding bestond uit afdalen en wennen. De kikker ging dan naar beneden met een lijnbalast en bleef 45 tot 60 minuten onderwater om te wennen de duiklong op de juiste druk te houden want anders kwam l naar boven. Voor de hand ligt dat ook het afstap zwemmen onderdeel van de opleiding vormde. In die tijd werd dan met hoogwater naar de uiterto bij Den Oever gezwommen. Bij terugkeer was het water dan meestal gezakt en moesten de kikkers met *mudcrawl* over het wad terugkeren. Op het wad lagen dan weer schelpen met als gevolg lek duikerspakken.

De cursus duurde drie maanden, die naast de praktijk ook veel theorie bevatte zoals lessen ter voor

De marinier van 1665 tot 2009

koming van de duikersziekte en veiligheid bij het duiken. Ook het kompaszwemmen werd veelvuldig beoefend of het middels een *jackstay* (van tevoren aangebrachte lijn, bijvoorbeeld in een driehoek) een parcours afleggen.

Na verloop van tijd wilde de marine weten of de nieuwkomers wel geschikt waren voor kikvorsman. Als examen moesten ze de oefening *Zeeschelp* uitvoeren in de Marinehaven van Den Helder. Het doel was om ongemerkt oefenladingen tegen schepen aan te plaatsen. Het resultaat was zeer goed en dus waren de *kikkers* geslaagd en door de vloot geaccepteerd.

VERDERE PROFESSIONALISERING

In de jaren die volgden werden de *kikkers* vertrouwd gemaakt met alle typen duikuitrusting zoals onder andere met het standaardpak maar ook met onderwater lassen, mijnen onschadelijk maken en demolitie. Ook de Marine Inlichtingendienst ging steeds meer gebruik maken van de amfibische eenheid. Bij het Korps werd alles in het werk gesteld om goede duikpakken, duikapparatuur en kajaks te

verwerven om niet langer afhankelijk te zijn van de vloot. Na verloop van tijd werden er enkele instructeurs naar de *Special Boat Sectie* van de Britten gestuurd voor een vervolgopleiding. Zij leerden daar methodes hoe ongezien strandverkenningen moesten worden uitgevoerd. Andere collega-instructeurs werden naar de Verenigde Staten gestuurd om bij de Navy Seals ervaring op te doen met het exploderen onderwater.

Naast apparatuur ondervond de vloot van de amfibische sectie ook enige verbetering. Van de Kleine Vaartuigen Dienst (KVD) kreeg men een oude LCA en de munitievrachtboot *Pax*. Er moest veel aan gesleuteld worden om de schepen aan de praat te houden, maar er was een begin. Met het gaan der jaren nam ook het aantal taken van de amfibische sectie toe. In de jaren zeventig werd een groot project ter hand genomen toen een aantal kikvorsmannen van het Korps werd ingezet om de baaien en stranden van de Boven- en Benedenwindse eilanden in kaart te brengen. Een hoogtepunt was het CICAR-project (*Coöperative Investigations of the Caribbean and Adjacent Regions*). Het voor-

naamste doel hiervan was het verkennen van de Sababank die als een eiland onder water lag. Voor dit project waren kikvorsmannen en marineduikers ingescheept aan boord van het hydrografische opnemingsvaartuig *Hr.Ms. Luymes*.

In mei 1977 werd de sectie ook ingezet bij de treinkaping door Molukse jongeren bij De Punt om warmte-elementen aan te brengen tegen de treindeuren. In diezelfde periode, toen de *W(iskey)* compagnie en later de 1AGGP jaarlijks aan de Noordflank oefende, gingen ook de kikvorsmannen opereren onder arctische omstandigheden. Om aan dit soort oefeningen deel te kunnen nemen ging er een keiharde opleiding van de Britse SBS vooraf.

DEEP DIVING

Door opleidingen in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk werd de eenheid steeds professioneler. Bij Faslane in Schotland leerden *kikkers* ontsnappen uit onderzeeboten en werd het *deep diving* tot 45 meter beoefend bij HMS Drake. Ook de redders die voor *Search and Rescue* aan boord van de Lynx helikopters meevlogen, kregen bij Den Oever hun opleiding.

Om snel te kunnen opereren werd ook steeds meer gebruik gemaakt van helikopters om *kikkers* in geaccidenteerd terrein af te zetten of op lage hoogte met uitrusting en al in het water te springen. Met vliegtuigen gebeurde dit per parachute waarbij *kikker* en uitrusting er separaat uitsprongen.

EISEN

Dat kikvorsmannen geen doetjes zijn blijkt uit de fysieke eisen die aan hen wordt gesteld. Zo moeten ze een voltooide commando-opleiding achter de rug hebben, minstens 100 km aan een stuk kunnen kajaken en tien kilometer aan de oppervlakte kunnen zwemmen. Ga daar maar eens aan staan! Niet verwonderlijk dus dat *kikkers* 'Mannen met de beste conditie' van alle Nederlandse militairen zijn.

W.G.

Het Amfibisch Verkenningsspeloton houdt reünie

Dit jaar is het vijftig jaar geleden dat de eerste mariniers in opleiding gingen voor kikvorsman aan boord van de *Soemba* in Den Oever. Alle reden dus voor een reünie, want in die halve eeuw is dit korpsonderdeel uitgegroeid tot een internationale professionele organisatie. De commandant van 1Marnsbat, Intk-oilmarns Frank van Sprang, en de commandant MSO, voorheen Amfverkpel, nodigen alle oud- en actief dienende *kikkers* uit voor deze reünie die op 8 juli 2009 op de Oude Rijkswerf in Den Helder zal worden gehouden. U kunt zich nu al aanmelden middels het internet: www.kikvorsman.nl. Vermeldt u duidelijk naam en adres en de periode dat u bij de Vaste Kikkerploeg, de Amfibische Sectie, het Amfverkpel of bij de opleidingen heeft gediend. Verdere bijzonderheden zullen worden gepubliceerd in dit periodiek of gereïrecht aan betrokkene worden meegedeeld.

Ideeën

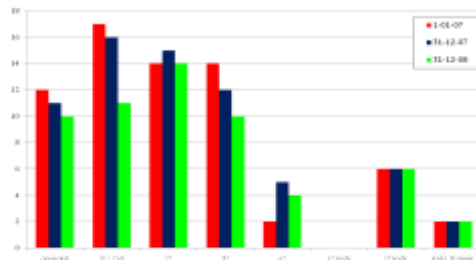
Het jaar 2009 is al weer enkele maanden bezig. Enkele clubleden hebben zelfs de strenge winter doorgedoken (zelfs onder het ijs) maar voor de meeste van ons gaat het duikseizoen binnenkort beginnen.

Foto; D. Mols, Putje van Eekeren

De duikkalender is al gemaakt en duikleiders kunnen hun inzet voor de club hierop kenbaar maken. In februari zijn 5 aspirant-leden aan hun opleiding voor 1^e ster begonnen, een enthousiaste groep die zich verderop in deze Buddy aan jullie zal voorstellen

Het jaar 2009 kent ook zijn minpuntjes. Naast de nu heersende economische crisis lijkt het erop dat de club zijn eigen clubcrisis kent. Tijdens de algemene ledenvergadering (6 maart) informeerde de opleidingscoördinator ons over clubleden die per 1.1.'09 hun lidmaatschap hadden opgezegd.

Net van de schrik bekomen geven twee bestuursleden (Ronald en Johnny) die volgens het reglement aftredend zijn lopende de vergadering aan dat ze niet meer herkiesbaar zijn. (zie elders in deze Buddy)

Slaat de recessie nu overal toe?

Zou kunnen maar hoeft niet. We kunnen dit moment ook gebruiken om ieder voor zich eens na te gaan wat hij/zij aan onze club kan bijdragen.

Veel succes bij deze zoektocht en ik ga er van uit dat deze zoektocht iets moois gaat opleveren.

Ronald en Johnny, bedankt voor jullie inzet! Nu wel blijven duiken hé!!!

Fijn duikseizoen.

Frits Coenen

De taartenkalender

April

Herman de Booij	04 – 04
Frank Neve	18 - 04
Jacco IJzermans	28 - 04

Mei

Tom Versprille	09 - 05
Annet Hopmans	22 - 05
Amadeé Geensen	24 - 05
Marc Hemelaar	28 - 05
Frits Coenen	28 - 05
Werner Volleman	30 - 05

Juni

Katrien Bracké	02 - 06
Martijn de Bruijn	18 - 06
Diederik Mols	24 - 06
Eric van Driessche	24 - 06
Piet Hopmans	24 – 06

Van Harte Gefeliciteerd met jullie verjaardag!!!!

Mosselen zouden vervuilers zijn

dinsdag 03 maart 2009 | 17:42 | Laatst bijgewerkt op: dinsdag 03 maart 2009 | 18:26

Tekstgrootte

YERSEKE - Mosselen produceren met hun scheten lachgas en dat gas tast de ozonlaag aan.

Volgens Duitse en Deense wetenschappers zijn mosselen en andere zeedieren als zeeslakken daarom slecht voor het milieu. Dat zou met name opgaan voor gebieden waarin veel nitraat voorkomt. Annelies Pronker, manager van het schelpdierbroedhuis van de Roem van Yerseke, laat in een reactie weten de onderzoeksresultaten 'een beetje merkwaardig' te vinden. "Schelpdieren leven van algen en algen zijn juist de nitraatopnemers van de zee. Zonder nitraat geen algen." Ze voegt toe: "Alle dieren en planten produceren afval en daar leven weer andere organismen van. Van al het afval dat mensen maken, kun je dat niet zeggen."

foto ANP

Bron: PZC – dinsdag 3 maart 2009.

Wereldrecordpoging duiken Zeeland

In Zeeland staat op 21 mei een wereldrecordpoging duiken gepland. De organisatie is in handen van de stichting De Noordzee.

Daarmee wil de stichting aandacht vragen voor de bescherming van de haaien in de Noordzee. Het record wordt verbroken wanneer meer dan duizend duikers tegelijkertijd kopje- onder gaan in het Zeeuwse water.

De recordpoging wordt gehouden tijdens de Week van de Zee, die op 16 mei begint. Het thema is "goede vis".

Bron: Omroep Zeeland – Vrijdag 23 januari 2009

ALV 6 maart 2009 Wat nu??

De algemene Ledenvergadering 2009.

Geheel volgens het algemene statuut is er ook dit jaar een algemene ledenvergadering. Locatie; De speelhal van Reynaertland bij het zwembad.

In dit stuk wil ik graag een positief bedoelde kritische noot laten horen. Notulen zullen door de secretaris worden gemaakt.

Agenda

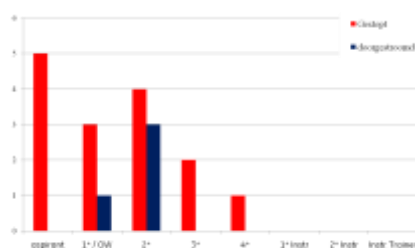
Thema's die besproken worden staan in de statuten van de duikclub. Allereerst de goedkeuring van de vorige notulen, nagaan van nog openstaande actiepunten. Hier bleek een aantal punten na een jaar nóg steeds open te staan.

Vervolgens een presentatie van de penningmeester. Het moet Eric nagegeven worden; hij had zijn zaakjes prima voor elkaar, duidelijk gepresenteerd én een prognose voor 2009 en 2010.

Het feit dat er een sponsor was afgehaakt schudde de vergadering voor de eerste keer op. Allerhande suggesties rolden over tafel maar hadden bij het bestuur niet het effect dat er geïnventariseerd werd. In die zin hebben we als club nog veel te leren; suggesties als *suggesties* zien, er over nadenken en dan kijken naar haalbaarheid of, met enige aanpassing de suggestie haalbaar maken. Volgens mij zitten we teveel op "houden wat we hebben". Als we niet oppassen, bloedt daarmee ieder initiatief dood.

Nadat Eric zijn verslag had gedaan was het de beurt aan de secretaris; hier was weinig nieuws onder de zon. Het jaarverslag van de opleidingscoördinator was opnieuw boeiend, goed voorbereid en liet een pijnlijke tendens zien. Wat iedereen die langer in de club zit wel wist is dat er met ingang van 2009 diverse leden hun lidmaatschap hebben opgezegd.

Gestopt / doorgestroomd naar hoger brevet

Binnen een jaar zijn het wel erg veel leden. Blijkbaar is het moeilijk om in deze tijd van individualisering een programma neer te leggen of een clubsfeer te creëren waar een prikkel van uit gaat.

Bestuurlijke zaken

Volgens het schema van aftreden was dit jaar de functie van voorzitter en een bestuurslid (zonder functie)aan de beurt. Voorzitter Ronald Niemeijer schetste een duidelijk beeld. Zelf een drukke baan hebbend, binnenkort daarnaast een studie startend had niet het gevoel dat hij met een (over de hele lijn) slagvaardig bestuur te maken had. Hij had het gevoel erg veel te moeten aanzwengelen en dat dit, door diverse redenen, tot weinig resultaat leidde.

Niet voor niets stond in de uitnodiging / agenda; *Ronald Niemeijer, in principe niet herkiesbaar.*

Dit in principe niet herkiesbaar werd tijdens de vergadering nader onder de loupe genomen. Uiteindelijk resultaat was dat Ronald tijdens de vergadering, mogelijk ondersteund door enkele leden binnen de club, het (naar mijn mening) wijze besluit nam om zijn voorzitterschap te beëindigen. Het siert Ronald; Als je iets doet doe je het goed, kun je dat niet garanderen dan kun je beter stoppen dan “aanmodderen”.

Voor Johnny Hooft, bestuurslid zonder functie telde andere argumenten; vanwege privé-zaken té weinig tijd om energie in bestuurlijke taken te steken. Ook hij legde tijdens de vergadering zijn functie neer.

Paniek?

Hoewel gaandeweg de vergadering steeds duidelijker werd dat zeker 2 van de 5 bestuursleden door tijdgebrek en gebrek aan ondersteuning (*door wat voor oorzaak dan ook; opm. F. Coenen*) niet in staat waren de functie naar behoren in te vullen kwam het besluit dan maar te stoppen voor enkelen erg onverwachts. Het werd stil, links en rechts werd eens gekeken wie de leemte zou kunnen opvullen maar staande de vergadering werd geen oplossing gevonden.

Misschien is het wel goed zo; even een pas op de plaats zodat clubleden bij zichzelf eens kunnen nagaan wat zij kunnen bijdragen aan de club. Op welke manier kun jij je inzetten voor de club?

Ronald Niemeijer

Drie jaar geleden is Ronald in het bestuur gerold als interim-voorzitter. Na het vertrek van W. Volleman ontstond de situatie dat niemand dit wilde oppakken. Ronald dook er vol goede moed in, in een fase waarin de opleiding een meer individueel traject ging krijgen. Ronald had het tij niet meezitten.

Foto; F. Coenen

Ondanks goede voornemens, mooie plannen en veel zweetdruppels denk ik dat je achteraf gezien met een onplezierig gevoel opgestapt bent. Je zou zoveel meer bereikt willen hebben. Ronald; ik had je een mooier afscheid gegund maar denk wel dat je voor jezelf én je gezin een goede beslissing op het juiste moment hebt genomen. Bedankt voor je inzet. De bal ligt nu bij iedereen binnen de club.

Johnny Hooft

Tijdens de vergadering gaf je het eigenlijk zelf al aan, een functie binnen het bestuur is eigenlijk niet “jou ding”. Je hebt de functie enkele jaren uitgevoerd maar was vanwege privé-zaken steeds minder aanwezig op de trainingen en denkelijk ook beschikbaar als bestuurslid.

Foto; F. Coenen

Goed om er dan een punt achter te zetten zodat er ruimte ontstaat voor andere clubleden deze functie in te vullen. Ook jij uiteraard bedankt voor je inzet!

Op duikvakantie naar Bonaire, Egypte of... Zeeland

door Marcel Modde, woensdag 21 januari 2009 | 07:33 | Laatst bijgewerkt op: woensdag 21 januari 2009 | 09:49

Acht wrakken, twee nieuwe kunstmatige riffen en een intensieve samenwerking met de horeca moeten van Zeeland een echte duikprovincie maken. Het plan wordt vandaag in Middelburg gepresenteerd.

Zie ook:

» [Speciale voorzieningen voor rolstoelgebruikers](#)

Zeeland mag door liefhebbers graag het mooiste duikgebied binnen Europa worden genoemd, maar dan hebben ze het vooral over de belevenis onder water.

Aan de waterkant is het veelal droefenis. Langs de boorden van de Oosterschelde, Grevelingen en het Veerse Meer zijn er amper voorzieningen om het de duiker zo aangenaam mogelijk te maken. Afgezien van een eenvoudige trap over de dijk of een steiger aan de waterrand om het in- en uitstappen wat makkelijker te maken. Maar ook die zijn dun gezaaid.

Menig sportduiker vindt het wel best zo. Al te veel comfort ontnemt het avontuur zijn franje, meent die groep. Anderzijds valt er volgens de Nederlandse Onderwatersport Bond (NOB) en de provincie veel te winnen bij een aanzienlijke kwaliteitsverbetering van de talrijke duiklocaties en daarmee het economisch potentieel. Van de 53 plekken op de Zeeuwse duikkaart heeft de bond er 27 aangewezen voor opwaardering van de infrastructuur boven en onder water. Voor de planperiode 2009-2012 staan de eerste negen op het programma. Veiliger, hygiënischer (toiletten, douches) en beter bereikbaar voor hulpverleners is het uitgangspunt. Vier locaties (het gemaal bij Dreischor, Bergse Diepsluis, Wemeldinge en Veerse Dam) zijn aangewezen tot toplocatie en krijgen nog een extra impuls.

"Een blauwdruk van de andere locaties, maar dan het liefst ook in combinatie met een horecagelegenheid vlakbij en een wrak of rif", licht NOB-woordvoerder Rob Aarsen de plannen toe. "Eigenlijk alles wat we aan voorzieningen uit de hoed kunnen toveren. Alles wat je bij een duikvakantie in het buitenland ook mag verwachten. Nu sta je bij Dreischor na een duik met een thermosfles op het kale asfalt. Straks moet je daar even lekker kunnen spoelen en ook op een terras even lekker een hapje kunnen eten. Zo zetten we Zeeland écht op de kaart als duikprovincie."

De vijftig meter lange riffen die staan ingetekend, moeten de komende vier jaar verschijnen in de Grevelingen en het Veerse Meer. Daarbij wordt volgens Aarsen niet in eerste instantie gedacht aan reefballs, zoals eerder al neergelegd bij Scharendijke en Dreischor. Wat al volstaat, is een acht meter brede en vier meter hoge wal van breuksteen, gebruikt bij de versteviging van de dijken. "Het projectbureau zeekeringen legt voor dat werk onder water steendepots aan. Wij vragen of ze het restant laten liggen." Voor 2012 moeten ook twee (bij Bergse Diepsluis en Veerse Dam) van de acht wrakken zijn afgezonken als duikobject.

NOB-bestuurder Hennie Elshof benadrukt dat het succes van het plan in grote mate afhangt van het aanhaken van ondernemers. Omdat ze van meet af aan 'massaal' bij het initiatief zijn betrokken, heeft hij daar vertrouwen in. Een projectleider begint binnenkort met fondswerving. De eerste 5 ton Europese subsidie is al toegezegd.

Bron: PZC – Woensdag 21 januari 2009

Speciale voorzieningen voor rolstoelgebruikers

woensdag 21 januari 2009 | 07:32 | Laatst bijgewerkt op: woensdag 21 januari 2009 | 07:37

Tekstgrootte

De duikplek bij de Westkappelse Kreek wordt geschikt gemaakt voor rolstoelgebruikers.

Daarmee krijgt Zeeland na Scharendijke een tweede volwaardige voorziening.

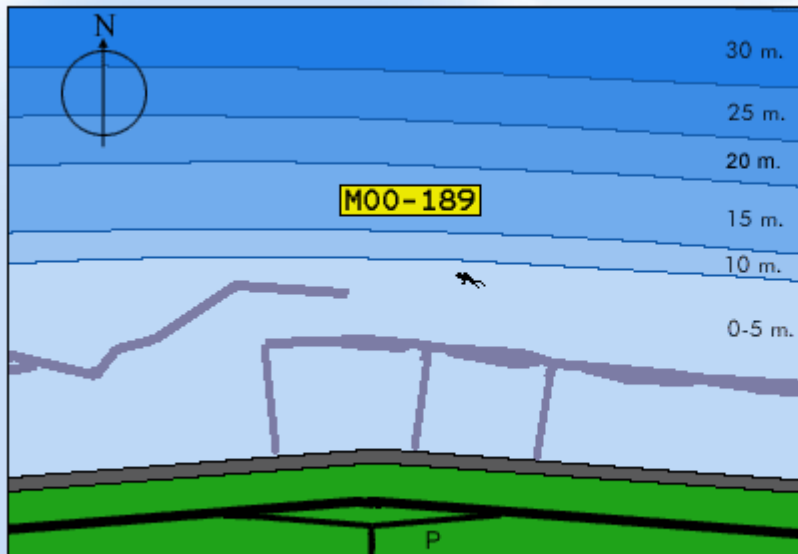
Al heeft de Schouwse stek te lijden onder vandalisme, verzucht Frans Lobbe van de Red Lobsters. De Brabantse vereniging is gespecialiseerd in de opleiding en begeleiding van gehandicapte duikers. Een duiklocatie voor minder validen heeft minimaal een tillift, waarmee de duiker in en uit het water kan komen. "En een steiger natuurlijk tot aan de waterrand." Ook vereist is een omkleedaccommodatie, inclusief douchebrancard. "Mensen in een rolstoel kunnen niet altijd zelf hun duikpak aantrekken. Wanneer je ze dat - oneerbiedig gezegd - moet aansleuren, kan je ze niet buiten op de grond leggen. Een beetje privacy is dan wel wenselijk."

De Red Lobsters hebben een mobiele omkleedwagen, omdat zo'n voorziening in Nederland nergens standaard is. Lobbe juicht de inzet van de NOB op dit gebied in Zeeland dan ook van harte toe. Om vandalisme te voorkomen pleit hij voor een eenvoudig te (de)monteren tillift, voor gebruikers in de directe omgeving af te halen bij een sleutelhouder.

Over de exacte inrichting bij Westkapelle wordt nog gesproken met de gemeente.

Bron: PZC – woensdag 21 januari 2009.

Duikstek van het kwartaal: Kattendijke (64)

NIEUW!
Luchtfoto: Kattendijke

Dieptekaartje

Bij een zijweg maakt de Steldijk een kleine knik. Deze duikplaats ligt het dichtst bij het dorp Kattendijke en is daarom ook Kattendijke genoemd. Het is nog wel mogelijk om nog dichterbij het dorp Kattendijke de Oosterschelde in te gaan, maar daar loopt de vaargeul wel erg ver van de kant af. Buiten wat oude dammetjes zijn er verder geen andere obstakels onderwater zodat je hier

volledig kan concentreren op de begroeiing.

De begroeiing bestaat o.a. uit Zeeanjelieren, Weduwrozen en Gorgelpijpjes, maar uiteraard ook veel Oesters en Mosselen. En waar mosselen zijn, zijn Zeesterren. Zeesterren kunnen zich hier, op de aanwezige mosselbanken, tonnetje rond eten. Uiteraard niet zo tonnetje rond als hun nauwe familielid de Zeeappel, maar toch. Buiten de Kleine zeeappel is er langs de dijk bij Wemeldinge onlangs de veel zeldzamere "Eetbare zeeappel" gesignaleerd, deze is aanmerkelijk groter met vrij korte stekels.

Duikplaats Kattendijke ligt in het Noorden van het Zeeuwse eiland Zuid-Beveland

Als je vanuit Schouwen-Duiveland komt ga je richting Goes. Via de Zeelandbrug kom je eerst in Noord-Beveland. Als je de weg blijft volgen (richting Goes) kom je, al na een tiental kilometers via een brug over het sluisencomplex, in Zuid-Beveland. Nog even door rijden tot de stoplichten. Bij de stoplichten linksaf over de Langestraat naar

Wilhelminadorp. Dwars door het dorp heen de brug over en meteen rechtsaf. Borden Kattendijke volgen. Eerst door een bungalowpark naar een dijkweggetje, dat is de Kattendijksedijk. Als je deze dijk volgt kom je vanzelf op de dijk langs de Oosterschelde.

Vanuit het Noorden Oosten en België ga je richting Bergen op Zoom, om dan via de A58 richting Vlissingen te rijden. Dan neem je de afslag Kapelle (34). Je rijdt via de Biezelingsestraat het dorp in. Bij een t-splitsing ga je rechtsaf de Ooststraat in. Bij een rotonde ga je rechtdoor, over de N671 richting Wemeldinge. In Wemeldinge aangekomen ga je niet rechtsaf het dorp in, maar blijf je op de Wemeldingse Zandweg rijden tot je aan de rechterzijde bij de Hoogeweg ziet (4e afslag). Als je deze weg afrijdt kom je bij een t-splitsing. Hier ga je linksaf de Steldijk op. Deze weg loopt langs de Oosterschelde.

Bij een zijweg maakt de Steldijk een kleine knik. Dit wordt de duikstek "Kattendijke" genoemd, waarschijnlijk omdat deze duikplaats het dichtst bij het dorp Kattendijke ligt.

Op de camping "Klein Stelle" kan je de duikflessen vullen en er is een restaurant. In het dorp Wemeldinge bevindt zich het duikcentrum Oktopussy en in Kattendijke [Aquaview](#).

TOP

Coördinaten (MOO-189): x=56,4 y=394,4

Parkeer mogelijkheden: Goed

Afstand tot duikplaats: 100 m.

Diepte: -45

Stroming: Sterk

Obstakels: Geen

Te water gaan bij vloed: Eenvoudig

Te water gaan bij eb: lastig

Getijentabel Wemeldinge

dag	HW	+cm	LW	-cm
-----	----	-----	----	-----

april 2009

Correctie: -0:00 -0:00

Aanbevolen duikgetijde: HW & LW

Inktvis zorgt voor duikgekte in Oosterschelde

door Peter Ullenbroeck · dinsdag 05 mei 2009 | 07:39 | Laatst bijgewerkt op: woensdag 06 mei 2009 | 15:24

Tekstgrootte

BERGEN OP ZOOM - Een vijftig centimeter grote inktvis zorgt er de komende weken voor dat sportduikers uit binnen- en buitenland weer massaal naar de Oosterschelde komen.

De duikers hopen een glimp op te vangen van het paringsritueel van de sepia, een inktvissoort die ieder jaar rond deze tijd vanuit de Atlantische Oceaan naar de Oosterschelde komt om te paren, eieren af te zetten en uiteindelijk te sterven.

Dat schouwspel is doorgaans op maar een paar meter van de oevers te zien, bovendien zijn de dieren erg goed benaderbaar. "Het is een fascinerend gezicht", weet Desmond van Santen van de Nederlandse Onderwatersport Bond. "Dat is ook de reden waarom de duikers in de rij staan om het allemaal zelf te bekijken." De eerste sepia's werden deze week bij de Bergse Diepsluis signaleerd, een paar kilometer uit de kust bij Bergen op Zoom. Toch is dat niet de meest favoriete plaats waar de duikers het water ingaan.

Dat is traditiegetrouw de dijk bij Zierikzee, naast de Zeelandbrug.

Eind juni is het allemaal weer voorbij. Dan is water van de Oosterschelde, dat nu 13 graden is, te warm geworden voor de sepia.

De sepia, duikers zijn er dol op. ;De sepia, duikers zijn er dol op. ;De sepia, duikers zijn er dol op.

Bron: BN/DESTEM – dinsdag 5 mei 2009 (Ineke Volleman)

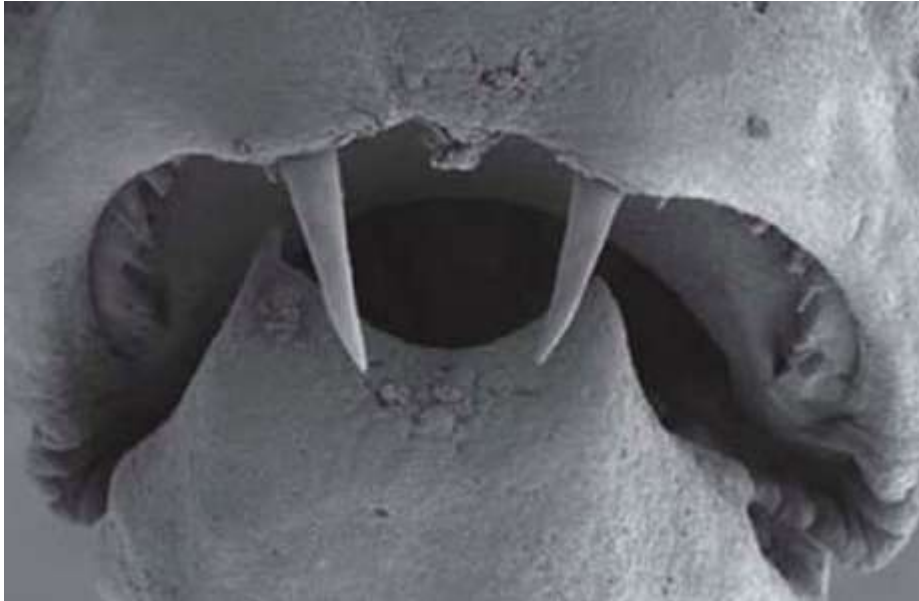
Op kweekperceel TH 48 **Zonnester in Oosterschelde**

OUWERKERK - Een twaalfarmige zonnester met een diameter van negen centimeter. Zo'n zeester komen mosselvisser in de Oosterschelde zelden tegen. De bemanning van de TH 48 trof de stekelige zeester vorige week aan tijdens het verzaaien van halfvasmosselen op een kweekperceel onder Ouwerkerk. Normaliter huist de bruinrode zonnester op dieptes vanaf 10 tot 40 meter vanaf de Atlantische Oceaan tot ergens in de omgeving van Groenland. Mogelijk is de zeester mee verhuisd van een

Bron: Visserijnieuws (Martijn de Bruijn)

Dracula-vis ontdekt in Myanmar.

Er is een nieuwe vissoort ontdekt in het noorden van Myanmar, de danionella dracula, zo genoemd omdat hij vreemde lange voortanden heeft.

De vis is slechts 17 mm lang en behoort tot de Cypriniform groep van karperachtigen. De vis is al eerder gevonden, in 2007, maar pas nu officieel beschreven.

Zoöloog van het museum Natural History in Londen, Ralf Britz, beschrijft het doorzichtige dier als “buitengewoon”.

“De tanden van de Danionella dracula zijn verassend want geen enkele andere vissoort in de Cypriniform groep heeft tanden in de kaken. Eigenlijk raakten ze deze vijftig miljoen jaar geleden al kwijt.” (anp/mvl)

Bron: ANP / MVL – Marc Van Britsom

Bermuda Dive Cup 2009

Door onze correspondent

HULST - In zwembad Reijnaertland in Hulst werd op vrijdag 24 april jl. weer zeer fanatiek gestreden om de felbegeerde Bermuda Dive Cup. Dit is een traditionele afsluiting van het zwembad seizoen en luidt tevens het buitenseizoen in.

Het is altijd weer een gigantisch waterspektakel waar wekenlange voorbereidingen aan vooraf zijn gegaan. Dat is dan ook te zien aan de zeer originele en gewaagde games in en om het zwembadwater. De deelnemers moesten o.a. loodzwemmen, onderwaterloodlopen, een kano-hindernisparcours afleggen en kano-slalommen. Nadat de aanwezige deelnemers in teams waren verdeeld, volgde de uitleg en spelregels door Frits, zoals altijd de organisator van deze Bermuda Dive Cup. Toen daarna het fluitsignaal voor de eerste ronde klonk, gingen de deelnemers er dan ook uiterst fanatiek

Het kano-hindernisparcours

De latere winnaar in actie

tegenaan. Na afloop van elke ronde werden de resultaten genoteerd door Ineke, die de administratie verzorgde en die tevens jury was van deze avond. De deelnemers werden toegejuicht en aangemoedigd door de in grote getale opgekomen supporters. En zij kregen waar voor hun geld; er werd als vanouds zeer enthousiast en op zeer hoog niveau gestreden om zoveel mogelijk punten te vergaren om uiteindelijk de "Cup" te veroveren.

Toen eindelijk het eindsignaal klonk, waren de deelnemers moe maar voldaan. Terwijl zij gingen douchen en aankleden, kon de jury de punten op gaan tellen en zich gaan beraden over de einduitslag. In de kantine werden de prijzen uitgereikt door Eric. Hier bleek Xander de zeer verrassende winnaar te zijn van de Bermuda Dive

Cup 2009. Als nieuweling had hij zeer knap alle routiniers verslagen. Gefeliciteerd met deze prestatie! Normaal gezien volgt dan de overhandiging van de Bermuda Cup wisselbeker. Deze bleek echter nog in handen van de vorige winnaar(s).

Dus voor Xander deze keer alleen de eer en de eeuwige roem! Zodra de wisselbeker terecht is, wordt deze alsnog aan Xander uitgereikt.

R. VAN WESEMAEL b.v. Chemicaliën
Zoutestraat 109, 4561 TB HULST - Postbus 247, 4560 AE HULST
Tel. 0114-314853
fax 0114-319555

LAST VAN VREEMDE BEESTJES IN DE TUIN

ONVERWOESTBAAR ONKRUID

OF ANDERE PLAGEN ?

KOM DAN LANGS VOOR EEN PRIMA EN GEDEGEN ADVIES

GEWASBESCHERMING HUIS EN TUIN

BESTRIJDINGSMIDDELEN

MESTSTOFFEN

POTGROND

SPUITEN EN ADEMBESCHERMING

OOK KUNNEN WIJ VOOR U VERZORGEN KEURING VAN BRANDBLUSSERS

NIEUW HET KEUREN VAN DE DUIKFLESSEN.

En vergeet niet :

THE WORST DAY DIVING IS STILL BETTER THAN THE BEST DAY WORKING!

Trek schieraal van andere kant bekeken

woensdag 16 januari 2008

RIJSWIJK - In het decembernummer van het door Sportvisserij Nederland uitgegeven blad Visionair zijn de resultaten gepresenteerd van een tweetal onderzoeken in Duitsland en Nederland naar het trekgedrag van vrouwelijke schieraal in het stroomgebied van de Rijn. Gesteld wordt wel dat 'vermoedelijk' de visserij (beroeps en sport?) de belangrijkste oorzaak is voor het verlies van de gemerkte paling in Nederland. Arjan Heinen (adviseur visserijbeheer) geeft namens de Combinatie van Beroepsvissers commentaar op de conclusies die de onderzoekers hebben getrokken.

In het eerste onderzoek zijn schieralen bij Keulen voorzien van een transponder. Dit is een minizendertje dat een signaal afgeeft als een detectiestation wordt gepasseerd. Die detectiestations zijn speciale kabels die op de bodem van de grote rivieren van oever tot oever zijn gelegd. Sinds 2005 zijn er in totaal 457 in de Duitse Rijn of de Sieg uitgezet.

Bij het tweede onderzoek werden schieralen met een lengte van minimaal een halve meter voorzien van een kleurmerk (blauwe stip). Deze gemerkte alen werden losgelaten in het Duitse deel van de Rijn, waarna werd bekeken hoe deze zich door het Nederlandse rivierengebied verplaatsten. De beroepsbinnenvisserij verenigd in de Combinatie van Beroepsvissers heeft actief bijgedragen aan dit onderzoeksproject.

Beide onderzoeken hebben veel bruikbare informatie opgeleverd, zowel over het trekgedrag als over het aantal van de naar zee trekkende vrouwelijke schieralen.

Transponderonderzoek

In 2005 werden 157 schieralen in het Duitse deel van de Rijn gevangen. Deze vissen zijn via een operatie van een transponder voorzien. Daarna zijn de vissen weer in de Rijn teruggezet. Elke keer dat een schieraal met transponder een detectiekabel passeert wordt een signaal geregistreerd. Bijgaand kaartje laat zien hoe vaak een detectiesignaal van een schieraal op de verschillende riviergedeelten is geregistreerd.

In bijgaand kaartje is te zien dat van de 157 schieralen met een transponder er in totaal 84 de Nederlands-Duitse grens hebben bereikt. De onderzoekers stellen dat de 73 alen die de Nederlandse grens niet hebben gehaald door allerlei oorzaken verdwenen kunnen zijn. Een gedeelte was wellicht niet schier genoeg en is in de anderhalf jaar dat de transponders actief zijn, niet gaan trekken. Een ander deel kan tijdens de operatie zodanig verwond zijn geraakt, dat zij aan hun verwonding zijn bezweken. Tenslotte kan ook een aantal alen gevangen zijn door beroepsvissers en door sportvissers. Zo is er bijvoorbeeld één transponder teruggemeld door een sportvisser in Duitsland die de aal met een dood visje als aas had gevangen.

Van de 84 alen die de Nederlandse grens bereikten, is het nog maar de vraag of deze vissen gezond en wel in leven waren, of dat ze dood of ziek zijn geweest. De detectiestations meten namelijk geen verschil tussen een gezonde actief langszwemmende levende aal of een zieke of dode meedrijvende aal.

Van de 84 alen die de Nederlandse grens bereikten, zijn er negen teruggemeld uit de IJssel bij Kampen, en 34 uit de Waal bij Gorinchem. Drie alen meldden zich bij Arnhem. De sluisen in de Rijn benedenstrooms van Arnhem waren in deze periode gesloten. Deze drie schieralen zijn weer omgekeerd, waarna zich er twee meldden bij Kampen, terwijl de derde zich meldde in de Waal.

Raadselachtige verdwijning

Gebleken is dat er tussen de Nederlands-Duitse grens en de eerste detectiestations in Nederland 44 schieralen verdwenen zijn. Dat is meer dan 50% van het aantal alen dat de grens is gepasseerd. Als verklaring voor deze verdwijning sluiten de onderzoekers waterkrachtcentrales en aalscholvers uit. Zo komen ze dan vervolgens uit op de visserij als oorzaak voor het verdwijnen van de schieralen. Zij doen daarbij geen uitspraak of het sportvisserij of beroepsvisserij betreft.

Beroepsvisserij lijkt echter zeer onwaarschijnlijk, omdat de stroming in het gebied tussen de Nederlandse grens en de eerste detectiestations te hoog is om er met hokfuisen te vissen en te laag om met de ankerkuil te vissen. De beroepsvisserij in dat gebied vissen wel met het elektrovisapparaat en met schietfuisen, maar bekend is dat deze vistuigen niet of weinig geschikt zijn om schieraal te vangen. Het lijkt echter ook onwaarschijnlijk dat 44 van de 84 schieralen door sportvissers gevangen zijn. Al met al dus geen goede verklaring voor het grote aantal verdwenen schieralen.

Meer onduidelijkheid

De onduidelijkheid wordt nog groter wanneer men de aantallen schieralen in het Benedenrivierengebied (benedenstrooms van Gorinchem) bekijkt. In dit gebied is de schieraalvisserij wel intensief. Onderzoek van het Landbouw Economisch Instituut (LEI) uit 2005 komt in dit gebied op een totale schieraalvangst van 120 ton (afkomstig van Rijn en Maas). Het is dan ook verbazingwekkend dat van de 34 gedetecteerde schieralen bij Gorinchem er 28 verderop opnieuw zijn waargenomen. Deze 28 alen zijn vervolgens verder stroomafwaarts nogmaals allemaal gedetecteerd.

Van de 34 bij Gorinchem gedetecteerde alen zijn er vermoedelijk 6 via de Nieuwe Merwede in het Hollands Diep en Haringvliet terecht gekomen. Ook via de Dortse Kil (3) en het Spui (1) bereikten 4 schieralen het Hollands Diep en Haringvliet. Van deze 10 schieralen is er vervolgens geen enkele waargenomen bij het detectiestation aan de monding van het Haringvliet. Daar komt bij dat er uit dit gebied ook geen enkele transponder is teruggemeld door beroepsvisserij of sportvisserij.

Alles overziende is het op zijn minst merkwaardig dat in het Benedenrivierengebied, met zijn relatief hoge visserij-inspanning met beroepsvistuigen, 32% van de schieralen is verdwenen, terwijl in het bovenstroomse gebied met lage visserij-inspanning meer dan 50% van de schieraal is verdwenen. Hoewel dat in de praktijk ongetwijfeld niet klopt, zou men op basis van deze gegevens haast gaan denken dat het 'verlies' aan schieralen kleiner wordt als de visserijdruk toeneemt.

Draagvlak

Duidelijk is dat het transponder onderzoek meer inzicht geeft in de trekroutes en de zwemsnelheid van schieraal. De onderzoekers doen op basis van de onderzoeksresultaten echter ook uitspraken over het aantal naar zee trekkende schieralen en de sterfte die optreedt in het Nederlandse rivierengebied. Zo stellen zij onder meer: "In totaal overleefde er slechts 18%". En een paar regels verderop: "Visserij is daarom vermoedelijk de belangrijkste oorzaak van het verlies in Nederland". De Combinatie van Beroepsvisserij is van mening dat met dergelijke conclusies een foutief beeld van de werkelijkheid ontstaat. De Combinatie acht het dan ook beslist noodzakelijk dat eerst de genoemde onduidelijkheden opgelost worden, alvorens nieuw beleid met ondersteunende maatregelen voor het aalherstel wordt ontwikkeld. Gebeurt dat niet, dan zal nieuw beleid voor het aalherstel omgeven blijven met een zweem van vragen en onduidelijkheden. Het behoeft weinig betoog dat dergelijk beleid niet op veel draagvlak bij de beroepsvisserij kan rekenen.

Onderzoek met kleurmerken

Het onderzoek met transponders is niet het enige onderzoek dat met schieraal werd gedaan. De onderzoekers hebben de trek van schieraal ook onderzocht door in Duitsland gevangen aalen te merken met een blauwe stip. Zowel in 2004 als in 2005 werd zo'n kleurmerk bij 3.000 grote vrouwelijke schieralen aangebracht. Vervolgens werd bij beroepsvissers in het Benedenrivierengebied nagegaan hoeveel van deze schieralen zij gevangen hadden. Daarbij werden jaarlijks bij de beroepsvissers circa 5.000 grote vrouwelijke schieralen onderzocht. Daartussen zaten er in totaal 6 met een blauwe stip.

Van belang bij dit onderzoek is dat bij het bemonsteren van de vangsten bij de beroepsvissers volledig is voldaan aan de door de STOWA opgestelde eisen. De onderzoekers hebben daarbij een correctie toegepast voor het feit dat van alle in Duitsland gemerkte schieralen een deel niet naar zee is gaan trekken en een ander deel niet naar het Benedenrivierengebied, maar naar de IJssel is getrokken. Daar heeft geen controle op kleurmerken plaatsgevonden.

Na deze correcties komen de onderzoekers uit op een schatting van het gehele uittrekkende schieraal-bestand in het Rijnstroomgebied exclusief IJssel en IJsselmeer van 348 ton in 2004 en 730 ton in 2005. Bij een gewicht van ca. 1 kg per stuk gaat het dan gemiddeld om een bestand van 500.000 vrouwelijke schieralen. Dat is vergelijkbaar met schattingen van Franse onderzoekers die de stand aan uittrekkende grote vrouwelijke schieralen in de rivier de Loire schatten op ongeveer 800.000 stuks.

Europese paaipopulatie

Als alleen al in de Rijn en de Loire zo veel schieraal aanwezig is, rijst de vraag hoe het mogelijk is dat er nu zo weinig glasaal voor de Europese kusten verschijnt?

De ICES, het wetenschappelijke adviesorgaan van de Europese Commissie, gaat er in zijn berekeningen van uit dat een goed paaibestand voor heel Europa in totaal ca. 3.000 ton mannelijke en vrouwelijke schieralen zou moeten omvatten. Een dergelijk paaibestand leverde ooit de grote hoeveelheden glasaal op die tot in de jaren zeventig voor de Europese kusten gevonden werden.

We weten dus nu dat alleen al de Loire en de Rijn anno 2007 goed zijn voor meer dan 1.000 ton vrouwelijke schieralen. Ook is bekend dat het stroomgebied van deze beide rivieren hooguit 10% omvat van het totale leefgebied van de Europese aal. Dat gebied strekt zich uit van de delta van de Nijl in de Middellandse Zee tot aan riviertjes in IJsland. Deze gegevens tonen aan dat een voorzichtige schatting van de totale Europese schieraal-populatie anno 2007 uitkomt op minstens 10 miljoen exemplaren. Wellicht dan ook dat de verklaring in de afname van de glasaalintrek sinds 1980 niet zozeer in de hoeveelheid schieraal ligt, maar dat er andere oorzaken in het spel zijn.

Andere oorzaken

Als mogelijke andere oorzaken die geleid hebben tot een afname van de hoeveelheid glasaal valt te denken aan de *kwaliteit* en de *conditie* van de uittrekkende schieralen als gevolg van vervuiling door PCB's en dioxinen. Onderzoek aan de universiteit van Leiden heeft aangetoond dat het voortplantingsresultaat van schieraal die deze stoffen in het lichaam heeft dramatisch afneemt.

Ook de nadelige gevolgen van infectie met de zwemblaasparasiet (na 1980) lijken in dit verband relevant. Van belang is dat de zwemblaasparasiet op termijn het lichaam van de aal weer kan verlaten, maar dat de kwaliteit van de zwemblaas door de vorming van bindweefsel sterk achteruit gaat. Een goede conditie van de zwemblaas is voor schieraal cruciaal om de lange paaitocht naar de Sargassozee te volbrengen. Zowel verontreinigende stoffen als de gevolgen van de zwemblaasparasiet zouden wel eens kritische succesfactoren kunnen zijn bij het herstel van de Europese aal.

Het is daarom verheugend dat de aalbiologen verenigd in de ICES hebben voorgesteld om een Kwaliteits Database voor Schieraal op te zetten. Met een dergelijke database kan meer duidelijk worden waar in Europa schieraal aanwezig is met weinig vervuilende stoffen en met weinig infectie door de zwemblaasparasiet. Die schieraal kan maximaal bijdragen aan een succesvol voortplantingsresultaat.

Daarmee zouden essentiële bouwstenen beschikbaar komen voor een succesvol herstelplan voor de Europese Aal.

Bron : Visserijnieuws

Evenementenkalender 2009

Vrijdag	09 januari	Nieuwjaarsborrel zwembad
Zaterdag	24 januari	Nemo33
Zaterdag	07 maart	Proefavond whisky en water
Zondag	17 mei	Zomersnertdag Langeweg (zeer dringend aanbevolen voor nieuwe leden)
Zaterdag	20 juni	Calamiteitendag + BBQ
Weekend	3/4/5 juli	Kampeerweekend
Zaterdag	19 september	Buiten Zeeland duik
Zaterdag	17 oktober	Special Event
Zaterdag	14 november	Feestavond

Ter info:

Vrijdag	06 maart	Algemene ledenvergadering
Vrijdag	03 april	Familie avond zwembad
Vrijdag	24 april	Bermuda Dive Cup

Specifieke informatie over de evenementen volgt tzt.

Voor info, suggesties:

Sheila: shemeka@zeelandnet.nl / 06-12693579

Ineke: volleman@hotmail.com / 0114-314647

Of: evenementen@bermuda-divers.nl

Voor de huur van uw feestbenodigdheden

of

voor de totale verzorging van uw feest of evenement!

Van **vork** tot **tent**

Van **diner** tot **barbecue**

Van **stoel** tot **biertap**

Van **drank** tot **aankleding**

Uw gastheer:

Wim Versprille

Postbus 200
4530 AE Terneuzen

Bezoekadres op afspraak:
Lange Reksestraat 10A
4538 AZ Terneuzen

Tel.: +31 (0)650 27 75 76

Fax: +31 (0)847 11 12 16

info@partyservicecanteleer.nl

Meer info op **www.partyservicecanteleer.nl**